

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Obiectul proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative îl constituie modificarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004 și Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014. Proiectul de modificare a actelor legislative menționate supra a fost elaborat întru realizarea obiectivelor stipulate în Programul de activitate al Guvernului pe anii 2016-2018 și anume: „reformarea guvernării sistemului național de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare în vederea adoptării unui model mai deschis, incluziv și transparent” și „consolidarea capacităților și funcționalității instituțiilor de asigurare a calității în învățământ”. Totodată, aceste deziderate sunt reflectate în mai multe documente de politici, cum ar fi Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană în perioada 2017–2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016, Strategia inovațională a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru competitivitate”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 952 din 27.11.2013 și Strategia de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în 2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 920 din 07.11.2014, etc.

Prezentul proiect vine întru asigurarea implementării reformei administrației publice, consolidării proceselor de lucru a instituțiilor statului și creșterii eficienței gestionării bugetului public. Pentru asigurării calității în domeniul educațional urmează a fi consolidate 3 instituții de evaluare în domeniul educației și cercetării (Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional, Inspectoratul Școlar Național și Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare) într-o singură instituție (Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare).

În domeniul cercetării proiectul are drept obiectiv perfecționarea cadrului normativ care reglementează domeniul de cercetare și inovare în Moldova, reprezentat prin Codul cu privire la știință și inovare. În acest sens, proiectul propune ajustarea cadrului instituțional de administrarea a domeniilor cercetării și inovării, schimbarea rolului Academiei de Științe din Moldova și perfecționarea modului de distribuire alocațiilor bugetare destinate finanțării domeniilor cercetării și inovării.

Scopul final al proiectului ține de consolidarea calității procesului educațional, precum și creșterea performanței domeniului de cercetare și inovare prin aplicarea principiului de competiție în distribuire a fondurilor și canalizare a resurselor către cercetătorii care pot asigura cea mai mare performanță în domeniu. În acest sens, unitatea primară în domeniul dat este cercetătorul științific, care va avea libertatea de asociere în grupuri, indiferent de apartenența instituțională a acestora, create în vederea dezvoltării proiectelor din domeniile

cercetării și inovării. Odată selectate proiectele, statul va pune la dispoziția cercetătorilor întregul său potențial financiar și material necesar în vederea asigurării bunei derulări a proiectelor de cercetare și obținere a unui rezultat care să contribuie la dezvoltarea economică și socială a țării.

2. Principalele prevederi, locul actului în sistemul de acte normative, evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede revederea mecanismului integral a procesului de elaborare a politicilor, implementarea acestora, mecanismul de asigurare a calității în domeniul educațional, dar și a modului de gestionare a fondurilor în domeniile cercetării și inovării. Pentru realizarea acestora, Guvernul urmează să creeze Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD) și Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC). ANACEC urmează să înglobeze atribuțiile Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional, Inspectoratului Școlar Național și Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare. Totodată, ANACEC va deține competențe în domeniile evaluării modul de implementare a Curriculumului național și a modului de administrare a examenelor și evaluărilor în învățământul general.

Cu referire la primul palier de aspecte, proiectul presupune concentrarea competențelor din domeniile cercetării și inovării la nivelul executivului care va aproba documentele politice ce vor reflecta prioritățile în domeniul vizat, urmare unui exercițiu amplu de consultare cu părțile interesate care sunt comunitatea cercetătorilor, autoritățile publice, societatea civilă. În cadrul executivului rolul de coordonator al politicilor în domeniul cercetărilor fundamentale și aplicative va reveni organului central de specialitate responsabil de realizarea politicii statului în domeniile cercetării și inovării.

Palierul doi care vizează finanțarea priorităților în domeniile cercetării și inovării, dezvoltate în conformitate cu cadrul descris mai sus, va fi reprezentat de către ANCD. Aceasta va fi responsabilă și de realizarea funcției de evaluare a propunerilor de proiecte înaintate de cercetători, prin concurs, indiferent de apartenența instituțională a acestora. Evaluarea se va realiza prin dezvoltarea unei baze de date experți a personalului cu abilități în acest sens, aleși în mod aleatoriu cu respectarea principiului de evitare a conflictului de interese și de viziuni conceptuale contrarii în plan științific. Accesul la fondurile gestionate unitar de ANCD va fi ușurat prin excluderea mecanismului acreditării organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, și înlocuirea acestuia cu instrumentul de evaluare (conform unei metodologii ce urmează a fi aprobată de Guvern) și confirmare a titlurilor științifice realizată de ANACEC. Cât privește funcțiile exercitate de cele 3 instituții la momentul actual, acestea nu vor fi modificate. Totodată, noua instituție va păstra autonomia de care dispun cele 3 instituții la momentul actual.

Finanțarea organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării va avea ca scop menținerea și dezvoltarea infrastructurii aferente

domeniul vizat de importanță strategică, prin alocarea mijloacelor bugetare direct de către organul central de specialitate responsabil de realizarea politicii statului în domeniile cercetării și inovării, care va deține și calitatea de fondator. Alocațiile bugetare vor acoperi cheltuielile aferente procurării echipamentelor necesare, salarizării personalului atât științific cât și administrativ necesar în vederea realizării scopului enunțat de menținere și dezvoltare a infrastructurii în domeniile cercetării și inovării. Accesul la infrastructura publică în domeniile cercetării și inovării va fi asigurat fiecărui cercetător sau grup de cercetători, indiferent de apartenența instituțională a acestora, în vederea realizării proiectelor în domeniile cercetării și inovării finanțate în cadrul mecanismului de finanțare în bază de concurs descris mai sus.

Proiectul presupune fortificarea rolului mediului academic în stabilirea priorităților în domeniile cercetării și inovării. În acest sens, prioritățile la nivel național în domeniul cercetării fundamentale vor fi elaborate de comunitatea științifică în cadrul forumului suprem reprezentat de Academia de Științe a Moldovei care va exercita rolul de consultant strategic al guvernului în domeniile cercetării și inovării. Astfel, Academia, suplimentar, va înainta propuneri în partea ce vizează stabilirea priorităților de cercetare și inovare. Pe lângă membrii titulari și corespondenți, secțiile de știință din cadrul Academiei vor reuni câte 15 cercetători științifici aleși prin concurs în baza unui regulament aprobat de Guvern, de către întreaga comunitate științifică din țară.

Urmare a modificărilor propuse Academia de Științe a Moldovei va avea statutul de instituție publică de interes național, autonomă și independentă de autoritățile publice, apolitică, care reunește personalități cu realizări deosebite în domeniile cercetării și inovării, constituită pe o durată nedeterminată.

Totodată, pentru implementarea modificărilor propuse, Guvernul va adopta un șir de acte normative cu privire la metodologiile și regulamentele de acordare a finanțării instituționale, de finanțare prin concurs a proiectelor, de acordare a indemnizației viagere, de evaluare a instituțiilor de cercetare, modalitatea de finanțare a Academiei de Științe, modalitatea de selectare a cercetătorilor științifici în cadrul secțiilor Academiei de Științe.

Modificările și completările propuse prin prezentul proiect de lege vor intra în vigoare în termen de 4 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În această perioadă, Guvernul având obligația de a prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege, de a aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege, de a asigura elaborarea și aprobarea actelor normative prevăzute de prezenta lege, de a dispune republicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Codului cu privire la știință și inovare. Totodată, Academia de Științe și alte instituții publice, în termen de o lună după intrarea în vigoare a actelor normative menționate supra vor aduce actele sale interne în concordanță cu prevederile prezentei lege și actele normative aprobate.

După intrarea în vigoare a tuturor prevederilor normative, conducerea

Academiei de Științe - președintele, prim-vicepreședintele, vicepreședinții și secretarul științific general își exercită funcțiile pentru perioada pentru care au fost aleși. Proiectele din domeniile cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic aflate în curs de implementare la data intrării în vigoare a prezentei legi se execută în baza prevederilor legale în vigoare la data inițierii acestora.

3. Fundamentarea economico-financiară

În context, menționăm că, efectul economico-financiar al prezentului proiect este analizat prin prisma identificării impactului. Astfel, din analiza economico-financiară realizată se constată că, proiectul presupune implicații financiare asupra bugetului de stat, legate de cheltuielile privind eventualele garanții sociale asigurate de legislația în vigoare, ca rezultat al reorganizării Academiei de Științe a Moldovei și a instituțiilor din subordinea acesteia.

Prin urmare, se estimează cheltuieli bugetare de circa 2,2 mil lei, însă, se remarcă că acest efort financiar al bugetului de stat va fi acoperit din contul economiilor ce se vor forma în bugetele entităților supuse reorganizării și, după caz, din contul alocațiilor aprobate în bugetul de stat pentru anul 2017 pentru implementarea Strategiei de reformă a administrației publice.

Totodată, ținem să evidențiem faptul că, reorganizarea entităților sus menționate va asigura optimizarea cheltuielilor bugetare anuale pentru administrarea domeniului dat cu circa 9,1 mil lei.

4. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În baza celor expuse și în conformitate cu prevederile Legii nr. 780/2001 privind actele legislative, se prezintă spre examinare proiectul de hotărâre a Guvernului „pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative”.

Iurie CIOCAN,
director al Centrului
de Implementare a Reformelor